

(savivaldybė, mokykla)

klasės (grupės) mokinio (-ės)

(vardas ir pavardė)

LIETUVIŲ KALBA (VALSTYBINĖ)

Skaitymo, kalbos vartojimo ir rašymo testai

Mokyklinio brandos egzamino užduotis
(pakartotinė sesija)

2011 m. liepos 8 d.

Trukmė – 3 val. (180 min.)

NURODYMAI

- Pasitikrinkite, ar egzamino užduoties sąsiuvinyje nėra tuščių lapų ar kito aiškiai matomo spausdinimo broko. Pastebėję praneškite egzamino vykdytojui.
- Rašykite **mėlynai rašančiu** parkeriu ar tušinuku aiškiai ir įskaitomai. Pieštuku ar neaiškiai parašyti atsakymai vertinami kaip neteisingi. Koregavimo priemonėmis naudotis negalima.
- Atlikdami 1-ąją skaitymo testo užduotį, atsakymus rašykite po klausimu paliktose eilutėse. Į klausimus atsakykite tiksliai ir glaustai. Jūsų atsakymai turi tilpti paliktose eilutėse. Jei neprašoma cituoti ar pateikti pavyzdžių iš teksto, **atsakymus formuluokite savais žodžiais**. Bus vertinami tik tie 2-osios skaitymo testo užduoties atsakymai, kurie parašyti ATSAKYMŲ lentelėje.
- Atlikdami rašymo užduotį, naudokitės juodraščiu. Jam palikta vietos užduoties sąsiuvinyje. Juodraštis nebus vertinamas, todėl pasilikite pakankamai laiko savo darbui perrašyti į švarraštį. **Jeigu rašymo užduotis bus įvertinta 0 taškų, egzaminas bus neišlaikytas.**

Linkime sėkmės!

ĮVERTINIMAS TAŠKAIS

Skaitymo testas	Kalbos vartojimo testas	Rašymo testas	TAŠKŲ SUMA
25	25	50	100

Vertinimo komisijos pirmininkas _____

(parašas, vardas ir pavardė)

Vertintojai: (I) _____

(parašas, vardas ir pavardė)

(II) _____

(parašas, vardas ir pavardė)

I. SKAITYMO TESTAS**(Trukmė – 45 min.)***1 užduotis. Perskaitykite tekstą ir atsakykite į klausimus.**Skaitmenimis sunumeruotos pastraipos. (13 taškų)**Pastaba. Atsakymus į klausimus formuluokite savais žodžiais, aiškiai ir glaustai.**Jei neprašoma pateikti pavyzdžių iš teksto, necituokite.***Kodėl mūvime suplėšytais džinsais?**

1 Džinsai – kur kas daugiau nei drabužis. Tai stilius, laisvė, saviraiška, patogumas, Vakarų kultūros ir kiekvieno iš mūsų asmeninio gyvenimo dalis. Džinsai turi begalę reikšmių, kurias lemia jų savininko asmenybė. Tai puikiai supranta džinsų gamintojai: mūsų asmeninius poreikius jie panaudoja komerciniams tikslams. Štai „Levis“ džinsų reklama: mergina eina palei geležinkelį. Artėjant traukiniui, ji nusimauna džinsus ir patiesia juos ant bėgių. Sąstatui pravažiavus, lieka tik trumputės puskelnės, kurias ji nedelsdama užsimauna. Drąsa, laisvė, individualumas, seksualumas – visa tai „Levis“. Kitų džinsų gamintojų reklamoje džinsuotos merginos juda aerobikos salėje: džinsai – tai antroji tavo oda, tai tavo kūnas, būk laisva, judėk taip laisvai, it būtum nuoga. Reklamos gamintojai taip taiko į specifines vartotojų grupes.

2 Visuomeninis gyvenimas, kuriantis įvairias socialines normas, siekia visus suvienodinti. Dėl to atsiranda didelis individualumo poreikis. Ne veltui firminių džinsų reklamos nuosekliai pabrėžia jų tinkamumą TAU (dažnai reklamose kartojama frazė „tinka kiekvienam“). Kūnas – tai daugiau nei prigimtis ar veržlumas. Kūnas – tai individualybės ženklas. O jei džinsai tą individualybę puikiai pabrėžia ir „įpakuoja“, kodėl gi ne?.. Firminiai džinsai jau nebėra (o gal niekada ir nebuvo) paprastas mėlyno audeklo drabužis.

3 Firminiai džinsai jau nėra bendruomeniški. Jie skirti specifiniams vartotojams ir nepaslepia socialinių skirtumų, priešingai, juos pabrėžia. Jie krypsta šalin nuo bendrųjų vertybių, tolyn nuo gamtos, tačiau priartėja prie mūsų kultūros, urbanizacijos, stiliaus, mados, išskirtinumo. Mūvėti firminius džinsus – būti šiek tiek aukštesnio socialinio ekonominio statuso. „Už gerus džinsus man negaila ir 500 litų“, – sako mergina, niekada kaime gyvenančiai mamai neišduodanti tikrosios mėlynų kelnių kainos. Paprasti džinsai nepriskiriami jokiai klasei, o firminius nešioja aukštesnės socialinės klasės atstovai, gyvenantys geriau sustyguotą gyvenimą. Be klasių skirtumų, atsiskleidžia ir lyčių skirtumai. Daug firminių džinsų reklamos skiriama moterims, nes moterys labiau negu vyrai pratinamos socialinę tapatybę, savo vertę reikšti išvaizda.

4 Jei „sveiki“, tvarkingi džinsai išreiškia bendrąsias vertybes, tai sudarkyti (suplėšyti, išpaisyti, išblukinti, prisegioti žiogelių...) – jų neigimą, atsiribojimą nuo visuotinių normų. Tačiau toks atsiribojimas nereiškia visiško atmetimo – kad ir šiek tiek kitokie, bet vis dėlto mūvimi būtent džinsai. Žmogus, kurio džinsai modifikuoti – nesvarbu, ar suplėšyti, ar paties išsiuvinėti – nėra paprastas vartotojas. Jis ne tiesiog vartoja prekę, o ją perdirba. Su džinsais jis elgiasi ne kaip su baigtiniu kūriniu, kurį dera pasyviai priimti (nusipirkau, užsimoviau, einu), bet kaip su dalyku, skatinančiu kūrybiškumą. Panašus vartojimo skirtumas – tarp brangaus leidinio, dulkančio pačioje garbingiausioje lentynos vietoje, ir suskaitytos, pribraukytos, draiskalais virtusios knygutės, vis dar laikomos šalia lovos.

5 Prekės, šiuolaikiniame pasaulyje net ir krizės akivaizdoje tvindančios mus taip, kad nėra kur pasislėpti, atlieka dvi funkcijas: materialiąją ir kultūrinę. Materialioji džinsų funkcija – tai jų teikiama apsauga nuo šalčio, padorumas (juk neisi nuogas), patogumas ir panašūs dalykai. Kultūrinė kiekvienos prekės funkcija siejama su reikšmėmis ir vertybėmis. Svarbiausia, kad modifikuotų džinsų vaizdas – paties žmogaus darbas ir pasirinkimas, tuo tarsi teigiama, kad kiekvienas turi teisę kurti, naudodamasis bendraisiais ištekliais. Taigi savo kūrybiškumą galime atskleisti demonstruodami prekių vartojimo būdų įvairovę.

Pagal Ramunę Žaržojutę

Klausimai ir atsakymai

1. Nuo ko, anot autoriaus, labiausiai priklauso džinsų reikšmės? (1 pastraipa)

(1 taškas)

2. Suformuluokite mintį, kuri iliustruojama džinsų reklamos pavyzdžiais. (1 pastraipa)

(1 taškas)

3. Parašykite šiuolaikinio žmogaus gyvenimo prieštaravimą, kuriuo naudojasi džinsų reklamos kūrėjai. (2 pastraipa)

(2 taškai)

4. Kuriuos **du** visuomenės požymius pabrėžia autorius lygindamas paprastų ir firminių džinsų paskirtį? (3 pastraipa)

(2 taškai)

5. Kuo dvilypis suplėšytų džinsų savininko santykis su įprastomis vertybėmis? (4 pastraipa)

(2 taškai)

6. Kuriuos **du** asmenybės bruožus atskleidžia paties žmogaus modifikuojami džinsai? (4 pastraipa)

(2 taškai)

7. Kuriuos **du** požiūrius į prekių vartojimą autorius įvardija 5-oje pastraipoje?

(2 taškai)

8. Suformuluokite pagrindinę teksto mintį.

(1 taškas)

Čia rašo vertintojai		
I	II	III
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—

Taškų suma (maks. 13)			
-----------------------	--	--	--

2 užduotis. Skaitydami tekstą raskite, kur turėtų būti iš teksto išimti sakiniai A–O.

Vienas sakinys yra ne iš šio teksto.

Atsakymus rašykite kitame puslapyje pateiktoje **ATSAKYMŲ** lentelėje.

0 atvejis – pavyzdys. (12 taškų)

Žolė

Jiedu sėdėjo pačioje kalno viršūnėje. Senas kalnas guli nejudėdamas, jausdamas didelių akmenų sunkumą. **(0)** N Paukščių linijos pinasi ore ir norisi kažką įžvelgti už jų. O ten – tik virpanti šviesa ir žydruma, ir per daug vietos, kad prisipildytų minčių ar medžių. **(1)** _____ Daiktai tam ir yra, kad žmonės jų norėtų ir jais galėtų kažką sau paaiškinti. Tik saulė netelpa į jų norus, nebent vaikai, kurie kartais ant kalno žaidžia su gilėmis po medžiais, – nebent jie norėtų parsinešti ją, atsargiai suspaudę šiltuose delnuose. **(2)** _____

– Va, žiūrėk!.. – jis parodė ranka į šlamančias medžių viršūnes. – Jos arčiau saulės. O paukščiai – arčiau už viršūnes... O vėjas – už paukščius. O mes? **(3)** _____

– O po mumis – kalnas, kalne – akmenys, akmenyse – šaltis, šaltyje – tamsa, tamsoje – ...

– Niekas.

– Niekas, – patvirtino ji. – **(4)** _____

– Nežinau.

(5) _____ Jų galvose pynėsi paukščių sparnų šlamėjimas, skverbėsi pavakario spinduliai, šnabždėdami jiems, kas yra meilė, švelnumas, laikas.

– O vis dėlto mes esame bejėgiai prieš žolę... – staiga ištarė ji, kai jiedu jau leidosi į ramų slėnį.

– Kas – „mes“?

– Mes visi: žmonės, namai, vieškeliai... **(6)** _____

– Nereikia, – paprašė jis. – Žiūrėk, koks platus ir geras mūsų slėnis.

– Bet visur auga žolė. Slėniuose, ant kalnų, po medžiais.

– Ir tau dabar labai dėl to liūdna?

– Ne. Man visai neliūdna. Kai dar tavęs neturėjau, tada aš kartais bijodavau žolės, o dabar...

(7) _____ Ar tu tiki, kad mūsų vaikas bus mėlynakis?

– Aš nežinau. Tu viena gali žinoti.

Jiedu prisėdo po obelimi ir žiūrėjo žemyn į trobas, į takus, dar šiltus nuo praėjusių kojų. Ji atsigulė aukštiekninka ant šiltos žemės, tykiausiai džiugi ir paslaptinga. **(8)** _____ Jis tebesėdėjo šalia, rankomis apkabinęs kelius ir pasidėjęs ant jų smakrą. Kybojo didžiulis pavakarys, toks didelis, jog sutilpo viskas, ką matė akys, ir dar liko jame daug vietos dangui, šilumai ir visų žmonių gerumui. Šlaito apačioje geltonavo vieškelis, ir perregimos dulkės lydėjo mašinas. **(9)** _____

Ji žvelgė į virš laukinės obelies šviečiantį dangų ir vaizdavosi savo vaiką, kuris vaikšto po didelį pasaulį – mažas ir silpnas, į viską smalsiai žvelgdamas ir stengdamasis suprasti. (10) _____

Ji atsisėdo žolėje ir taip pat ėmė žiūrėti į slėnį, į jaukius žmonių būstus. Tolinosi diena, dangaus pakraščiuose debesys plaukė į būsimos saulėlydžio vietą. (11) _____ Tamsėjo miškų keteros, nebeskaidrios pasidarė tolimos, jos slėpė savyje kažką daugiau negu dieną.

– Kokia gera žemė! – tarė ji.

Jis tylėjo, nes neturėjo ką daugiau pridurti. (12) _____ Ir dangus buvo didelis, ir dideli paukščiai plasnojo jame.

Pagal Romualdą Granauską

SAKINIAI

- A Gamta tarytum kažkam ruošėsi.
- B Jie susiėmė už rankų ir ėmė leistis nuo kalno.
- C Jos važiavo palengva ir stengėsi nedrumsti kalnų ir žolių ramybės.
- D O nieke – kas?
- E Ji tarsi matė jo mažą surauktą kaktą...
- F Taip nešami namo paukščių jaunikliai iš žydinčių dobilų lauko.
- G Paslaptinga, nes jautė, kad turi savyje tai, ko niekas, išskyrus ją, negali turėti.
- H Žemė iš tikrųjų buvo gera ir didelė.
- J Tačiau niekur nėra tuštumos, visur yra daiktai, ir net danguje kybo apvali saulė.
- K Nežinau nieko žiauresnio už žolę.
- L Mes esame kažkur tarp žolės ir medžių.
- M Aš apie ją galvoju ir visai jos nebijau...
- N *Ant kalno žolė ir vertikalūs medžiai.*
- O Dvi dienas lijo ramus vasaros lietus.

ATSAKYMAI

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
N												

Taškų suma (maks. 12)

Skaitymo testo taškų suma (maks. 25)

II. KALBOS VARTOJIMO TESTAS

(Trukmė – 45 min.)

1 užduotis. Kairėje pateiktus žodžius ar žodžių junginius parašykite nurodytu skaičiumi ir reikiamu linksniu.

0 atvejis – pavyzdys. (20 taškų)

		Čia rašo vertintojai		
		I	II	III
	Apie aktorės karjerą ir šeimos laimę			
(0) mintys	<i>Aktorė Ilona Balsytė dalijasi savo (0) <u>mintimis</u> apie tai, kaip keitėsi „Keistuolių teatras“, apie pastangas suderinti aktorės karjerą ir motinystę.</i>			
(1–2) ketvirtis, amžius	„Keistuolių teatre“ vaidinu jau (1–2) _____ . Per tuos metus teatre būta (3) _____ : daug ieškota, daug tikėtasi. Aišku, ne (4–5) _____ buvo lemta išsipildyti.	—	—	—
(3) viskas		—	—	—
(4–5) visos viltys		—	—	—
(6–7) penktosios metinės	Kai „Keistuolių teatras“ šventė (6–7) _____ , visi jautėmės dar labai (8) _____ . Ir ne tik dėl spektaklių vaikams. Galėjome dirbti ir kurti laisvai, kaip vaikai: žaisdami, nevaržomai improvizuodami, – išties tarsi penkiamečiai.	—	—	—
(8) vaikiški		—	—	—
(9) dešimtis	Sulaukę (9) _____ , pajutome, kad jau sugebame planuoti. Kai mums sukako penkiolika metų, ėmėmės (10–11) _____ , nemažai blaškėmės – visai kaip (12) _____ .	—	—	—
(10–11) nauji bandymai		—	—	—
(12) paauglystė		—	—	—
(13) subrendęs	Prabėgus dar kuriam laikui, pajutome, kad „Keistuolių teatras“ tapo tikrai (13) _____ . Toks, apie kokį svajojome tada, prieš (14–15) _____ metus. Bet tai nereiškia, kad jau viskas atrasta. Teatro gyvenimas visada yra ieškojimas. Tą gyvenimą ieškant	—	—	—
(14–15) dvidešimt treji		—	—	—
(16) įdomus	laikau labai (16) _____ .	—	—	—

		Čia rašo vertintojai		
		I	II	III
(17) karjera	Manęs dažnai klausia, ar aktorės (17) _____	—	—	—
(18) pavyzdys	netrukdo motinystė, šeimos rūpesčiai. Visada norėjau savo (18) _____ įrodyti, kad galima suderinti asmeninį gyvenimą ir aktoriaus darbą. Bet jei šiandien reiktų rinktis, bandyčiau įrodyti, kad ir kitur —	—	—	—
(19–20) šeimyninė laimė	(19–20) _____ — galima išvelgti didelę prasmę. Nenoriu pasakyti, kad man visai nepavyko suderinti šių dviejų dalykų, bet vis dėlto tai yra labai sunku.	—	—	—
<i>Pagal Iloną Balsytę</i>				

Taškų suma (maks. 20)			
-----------------------	--	--	--

2 užduotis. Iš kairėje pateiktų veiksmažodžių padarykite tinkamas asmenuojamąsias formas ir įrašykite jas į tekstą. **0** atvejis – pavyzdys. (20 taškų)

Esamasis laikas

(0) būti	Daugelis (0) yra girdėjęs apie Nemuno žemupio potvynius. Ypač	—	—	—
(1) suplūsti	įspūdingas vaizdas, kai į žemupį trumpam (1) _____	—	—	—
(2) lankytis	laukinės žąsys.	—	—	—
(3) burtis	Aš kiekvieną pavasarį (2) _____ Nemuno	—	—	—
(4) pradėti	žemupyje, kur paprastai (3) _____ ir daugiau	—	—	—
(5) džiaugtis	smalsuolių. Stebėdamas neįtikėtiną daugybę paukščių kartu su kitais,	—	—	—
	nejučia ir tu (4) _____ džiūgauti kaip vaikas. Tik	—	—	—
	vietos gyventojai menkai (5) _____ laukinėmis	—	—	—
	žąsimis, nutrypančiomis dideliais žiemkenčių plotus.	—	—	—

Būtasias kartinis laikas

(6) tirti	Prabėgus vasarai mes (6) _____, kaip šiemet	—	—	—
(7) elgtis	(7) _____ poilsiautojai regioniniuose parkuose. Štai	—	—	—
(8) apgailestauti	Dubysos regioninio parko direktcijos atstovė	—	—	—
(9) likti	(8) _____, kad po vasaros parke	—	—	—
(10) nuspręsti	(9) _____ daug upės pakrantes bjaurojančių šiukšlių.	—	—	—
(11) kreiptis	Vieni parko darbuotojai nepajėgūs visko sutvarkyti, todėl	—	—	—
	(10) _____ ir mes pagelbėti –	—	—	—
	(11) _____ į rajono gyventojus kviesdami juos	—	—	—
	dalyvauti Dubysos ir jos pakrančių švarinimo talkoje.	—	—	—

Būsimasis laikas

(12) nesiryžti	Dar kurį laiką jis (12) _____ kalbėti, bet	—	—	—
(13) prabilti	netrukus (13) _____.	—	—	—
(14) drovėtis	Mes galbūt (14) _____ pasakoti apie savo	—	—	—
(15) klausytis	išgyvenimus, bet jei jūs (15) _____ aš nė kiek	—	—	—
(16) pasidalyti	nedvejodamas (16) _____ patirtimi.	—	—	—

Liepiamoji ar tariamoji nuosaka

(17) netylėti	Jei norite būti lyderiai, (17) _____! Nereikia	—	—	—
(18) laikyti	būti protingiausiam, kad kiti jus (18) _____ vadovu.	—	—	—
(19) jaustis	Tiesiog (19) _____ tvirti, pasitikintys savimi ir daug	—	—	—
(20) šnekėti	(20) _____ – tai sukuria lyderio įvaizdį.	—	—	—

Taškų suma (maks. 20)

3 užduotis. Pasirinkite vieną iš trijų po tekstu pateiktų neasmenuojamųjų veiksmažodžio formų ir įrašykite į tekstą. 0 atvejis – pavyzdys. (10 taškų)

Futbolas per televiziją

Greičiausiai visi matėte, kaip (0) pradedama futbolo rungtynių transliacija per televiziją. Pradžioje – priešininkų bauginimo ritualai: minia, (1) _____ himno žodžius, nuogi kūnai ir (2) _____ veidai, grėsmingos 22 žaidėjų minos. Himnams (3) _____, pagaliau pasigirsta sutartinis minios staugsmas – ženklas pulti priešininką.

Vyrai gainioja kamuolį, o televizija dirgina žiūrovų jausmus stambiais įtampos (4) _____ veidų planais, kamuolio dunksėjimu, fiziniu TV kameros virpuliu kamuoliui (5) _____ į vartų tinklą.

Televizija – dailininkė, (6) _____ įvairiausių žanrų vaizduojamąjį meną. Štai portretinės tapybos pavyzdys – akmeninis trenerio veidas. O štai mūsų veiksmų scena prieš baudos smūgį – žaidėjų gyvatvorės statymas, (7) _____ viduramžių tvirtovės šturmą.

Jeigu jūsų nedomina menas, laiką galite leisti (8) _____ televizijos išmanymu – ji geresnė specialistė už visus teisėjus. Žiūrėk, teisėjas nepamatė, nesušvilpė, be reikalo sušvilpė... Dar televizija – tikra buhalterė, uoliai (9) _____, kiek kas spyrė, kiek kilometrų nubėgo. Galiausiai ji – gudri provokatorė, nes sugalvojo rungtynių komentatorių, kad žiūrovai manytų (10) _____ už jį protingesni.

Gero futbolo!

Pagal Žygintą Pečiulį

- (0) pradedama, pradedanti, pradėdama
 (1) išrėkdama, išrėkiant, išrėkianti
 (2) išdažyti, išdažę, išdažydami
 (3) nuaidėdami, nuaidėjusiems, nuaidėjus
 (4) perkreiptų, perkreipusių, perkreipdami
 (5) įskriejančiam, įskriejus, įskriesiančiam
 (6) kurianti, kurdama, kuriant
 (7) primindamas, primenantis, priminus
 (8) mėgaudamiesi, mėgaujantis, mėgavusis
 (9) skaičiuojant, skaičiuodama, skaičiuojanti
 (10) esant, esantys, būdami

Čia rašo vertintojai		
I	II	III
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—

Taškų suma (maks. 10)			
-----------------------	--	--	--

Pirminė kalbos vartojimo testo taškų suma (maks. 50)			
---	--	--	--

Galutinė kalbos vartojimo testo taškų suma (50:2=25)			
---	--	--	--

III. RAŠYMO TESTAS

(Trukmė – 90 min.)

Užduotis. Pasirinkite vieną iš dviejų (A arba B) klausimų ir parašykite 200–250 žodžių straipsnį į jaunimo žurnalą. (50 taškų)

A Kodėl svarbu pažinti save?

B Kodėl prasminga mokytis siekti sėkmės?

Straipsnyje:

- pristatykite du skirtingus požiūrius į svarstomą problemą;
- išdėstykite savo požiūrį ir jį pagrįskite;
- grįsdami savo mintis, remkitės ne vien asmenine patirtimi, bet ir pateikite pavyzdžių iš visuomenės gyvenimo, literatūros, meno kūrinių ar kt.

Pastabos:

1. *Straipsnio pasirašyti nereikia.*
2. *Perrašę straipsnį į švarraštį, suskaičiuokite žodžius ir paraštėje pažymėkite 200 žodžių ribą. Jei parašėte mažiau, taip pat nepamirškite nurodyti žodžių skaičiaus.*
3. *Neliniuotos juodraščio eilutės skirtos straipsniui planuoti.*

RAŠYMO TESTO VERTINIMAS

Kriterijus	Maks. taškų skaičius	VERTINTOJŲ SKIRTI TAŠKAI		
		I	II	III
TURINYS	5			
STRUKTŪRA	5			
STILIUS IR ŽODYNAS	5			
GRAMATIKA	5			
RAŠYBA IR SKYRYBA	5			
Taškai	25			
Taškų sandauga	25 x 2=50			
Taškai, atimami už nepakankamą žodžių skaičių	-1/-2/-3/-4/-5			
GALUTINĖ TAŠKŲ SUMA	50			